

Klein *Divertimento*; **Kvandal** *Night Music*, op. 57; **Yun** Oktett for blåsere; **Åm** *Den første venleiken*
Oslo Kammerakademi
Lawo Classics LWC1093 (75 minutter)
1 2 3 4 **5** 6

Her er et fascinerende og strålende fremført program med musikk for strykeoktett (pluss kontrabass i alle verkene unntak det første), fra det 20. og 21. århundre, nesten alt sammen ukjent.

Gideon Kleins unge liv ble avsluttet av nazistene i Fürstengrube i 1945, da han var bare 25 år. Jeg kjente den ni år eldre dirigenten Vilém Tauský som vokste opp sammen med ham i Přerov i Moravia (på tysk Mähren). De andre barna hadde ærefrykt for ham, fortalte Vilém meg – som nåring leste han leksika for gledens skyld. Hans Oktett (1939) er forbløffende sikker i sin tørrøye sans for ironi, skjønt påvirkning ikke overraskende er hørbar, hovedsakelig fra Stravinsky, Schönberg og Janáček – en sang av sistnevnte besørger grunnlaget i tredjersatsens variasjoner. Johan Kvandals *Nattmusikk* (1981) hilser her og der på Mozart og er nesten like avslappet og

bekymringsløs, med den norske klangen spesielt fremtredende i den galopperende scherzoen i andre sats. Den elegante *Nonet* av den koreanske komponisten Isang Yun (1912–95) er formet innenfor et spenn på 20-minutter: den er pantonal fremfor atonal, oppløser seg fritt fra toneart til toneart og skaper sin form mens den utvikler seg. De melodiske linjene bøyer seg noen ganger inn i kvartoner for å minne oss om komponistens fjernøstlige opprinnelse – en imponerende oppdagelse. *den første venleiken* (2012) i tre satter, av Magnar Åm (f. 1952) vandrer også tonalt: en munter folkelig dans dukker opp, men klarer ikke å overkomme en fornemmelse av usikkerhet.

Tanejev
Strykevintetter: op. 14 i G-dur;* op. 16 i C-dur**
Utrecht Strykekvartet;
*Pieter Wispelwey (cello),
**Alexander Nemtsov (bratsj)
MDG 603 1923-2 (78 minutter)
1 2 3 4 5 **6**

Sergej Tanejev (1856–1915) er en av de store komponistene, men de fleste har ikke oppdaget det ennå. Hans kammermusikk omfatter noe av det mest tilfredsstillende i all musikk – tenk deg noe i likhet med Tsjajkovskijs spontanitet (læreren hans) og varmen og intensiteten til Brahms, forsterket av en komplett beherskelse av kontrapunkt. Den tidligste av disse to strykevintettene, op. 14 fra 1901, har to cellostemmer, og op. 16, fra tre år senere, har en ekstra bratsj. Hver av dem er et mesterverk som

rommer dypt bevegende musikk. Med den andre bratsjen har kanskje op. 16 lettere teksturer, men den åpner med to utstrakte satter som åpner vinduer inn i menneskets sjel. I disse lidenskapelig hengivne fremførelsene finner jeg dem nesten uutholdelig gripende.

Koussevitzky *Andante*; *Valse miniature*; *Chanson triste*; *Humoresque*; **Glière**
Preludium; Scherzo; Intermezzo; *Tarantella*; **Aleksandrov** *Aria*; *Canzona Ditirambica*; **Rakhmaninov** *Vocalise*
Knut Erik Lundqvist (kontrabass),
Nil Erik Mortensen (klaver)
Lawo Classics LWC 1092 (44 minutter)
1 2 3 4 **5** 6

Kanskje ville du ikke automatisk velge en kontrabasskonsert for å høre et program med uendelige melodier, der den ene skamløst romantiske sangen følger etter den andre, men det er hva du får her – de ligger bare en oktav eller to dypere enn du normalt synger dem

selv. På menyen står fire miniatyrer fra henholdsvis Serge Koussevitzky (han var bassist før dirigentkarrieren tok av) og Reinhold Glière (best kjent som en tidlig lærer for Prokofjev og sin symfoni *Ilya Muramet*), to av Anatolij Aleksandrov og til slutt Rakhmaninovs *Vocalise* – det eneste kjente verket her. Aleksandrov, som ble meget gammel (han levde fra 1888 til 1982) er stort sett ukjent, men han skrev anselige mengder klavermusikk som nesten er like god som Rakhmaninovs og Medtners (ikke mindre enn 14 sonater) og et stort antall sanger. Koussevitzky-stykkene her er sjarmerende, men ikke stort mer, Glières har mer personlighet og dybde, men det er de to av Aleksandrov som mest fester seg i minnet: Hans *Aria* er underdrevet, men full av følelse, og den lett elegiske *Canzona Ditirambica* roper etter å bli transkribert for strykeorkester. Lundqvist og

Mortensen spiller herlig hele veien. Med sin sensitivitet finner de uventede følelsemessige dybder i disse uskyldige teksturene – og Glières *Tarantella* viser at Lundqvist er en virtuos i tillegg til en poet: Hvordan han artikulere musikken i denne hastigheten med dette instrumentet er nesten vanskelig å tro. Albumet heter visstnok *Tundra* fordi Lundqvist og Mortensen turnerte med dette programmet i Nord-Norge og Finland, men det kunne like gjerne vært kalt *Grønn steinbit* eller *Kommodeskuffhåndtak* – sett i forhold til musikken er ikke det ene mer relevant det andre. Med 44 minutters lengde er det heller ikke nok valuta for pengene. Likevel – det blir lenge til du hører en CD med russisk musikk for kontrabass og klaver som er bedre spilt eller glir like ubesværet inn i øret.